

Problemy z nadmierną imigracją

- Wprowadzenie
- Przeczytaj
- Mapa myśli
- Sprawdź się
- Dla nauczyciela

Bibliografia:

- Źródło: Łączna liczba długoterminowych imigrantów przybywających do kraju sprawozdającego w roku odniesienia, 5.03.2020 r., dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 21.04.2020 r.].
- Źródło: Marine Le Pen. Cytat za: *Zabójcze puenty*, „Forum” 2015, nr 9, s. 82.

- Źródło: *Problemy integracji imigrantów. Koncepcje, badania, polityki*, dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 21.04.2020 r.].
- Źródło: Ian Goldin, Benjamin Nabarro, *Polska powinna walczyć o imigrantów. Oto dlaczego*, 8.06.2019 r., dostępny w internecie: krytykapolityczna.pl [dostęp 21.04.2020 r.].

” Marine Le Pen

Nikt nie boi się zagranicy, ale wielu ludzi boi się imigracji.

Źródło: Marine Le Pen. Cytat za: *Zabójcze puenty*, „Forum” 2015, nr 9, s. 82.

Ludzie przemieszczają się od początku dziejów świata. Migracje są zjawiskiem naturalnym. Wiążą się jednak z różnorodnymi problemami, które generują zarówno migrujący, jak i ludność terytorium, na którym osiedlają się przybysze. Zastanów się nie tylko nad problemami związanymi z imigracją, ale także nad swoim stosunkiem do różnych grup imigrantów.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz zjawisko imigracji.
- Przeanalizujesz przyczyny imigracji.
- Ocenisz skalę problemów związanych z imigracją.

Przeczytaj

Podstawowe pojęcia

Migracje są zjawiskiem powszechnym w dziejach świata. Przemieszczanie się ludności było i jest czymś naturalnym. Zmienia się tylko jego skala, kierunki i powody. Najczęściej o migracjach mówi się, dzieląc je ze względu na kryterium kierunku: emigracja (odpływ ludności z danego terytorium) i imigracja (napływ ludności na dane terytorium). Imigracja i emigracja są najczęściej rozpatrywane łącznie, ponieważ imigracja jest końcem procesu zwanego emigracją. Istnieją także inne kryteria określania migracji, np. kwestie jej przyczyn lub czasu przebywania na emigracji.

Co jest, a co nie jest imigracją?

Do imigracji nie zalicza się:

- pobytu w danym kraju trwającego krócej niż trzy miesiące,
- pobytu w danym kraju przekraczającego trzy miesiące, jeśli jest on pobytem związanym z odwiedzinami u rodziny, turystyką, celami religijnymi, misją dyplomatyczną lub wojskową albo działalnością gospodarczą wynagradzaną z terytorium innego kraju.

Wszystkie pozostałe przypadki zalicza się do imigracji, przy czym trwającą powyżej 12 miesięcy określa się jako długoterminową.

Przyczyny imigracji

Początkowo imigracja była skutkiem poszukiwania nowych terytoriów do zamieszkania. Już w czasach prehistorycznych ludzie, przechodząc z koczowniczego do osiadłego trybu życia, szukali najlepszych terytoriów do osiedlenia się. W czasach nowożytnych i współczesnych najlepszym przykładem jest kolonizacja Ameryki. W 2006 r. spośród około 336 mln ludzi żyjących na tym kontynencie 330 mln stanowili imigranci lub potomkowie imigrantów.

Imigracja była także rezultatem podbojów terytorialnych i wojen. Władcy, po zajęciu jakiegoś terytorium, zwykle kierowali tam swoich pobratymców, aby zarządzali daną ziemią lub na niej zamieszkali, ściślej łącząc ją z ich państwem.

W wieku XX imigracje to rezultat najpierw sytuacji politycznych (wysiedlenia lub przesiedlenia na tle narodowym, etnicznym i plemiennym), obu wojen, a następnie

sytuacji ekonomicznej w państwie, z którego następował odpływ ludności. Przykładem tego jest choćby imigracja Żydów do USA z Niemiec i innych krajów europejskich w okresie międzywojennym oraz pozostanie po II wojnie światowej żołnierzy armii gen. Władysława Andersa lub dywizji pancernej gen. Stanisława Maczka w krajach Europy Zachodniej albo obu Ameryk, z obawy przed represjami władz PRL.

Libijczycy uchodzący ze swoim dobytkiem, 2014 r.

Źródło: Magharebia, licencja: CC BY 2.0.

XXI wiek to czas, w którym łączą się niemal wszystkie formy imigracji: ludzie szukają nowych miejsc do życia z powodu panujących w ich ojczyźnie wojen (np. na Bliskim Wschodzie), złej sytuacji ekonomicznej (np. imigracje Ukraińców do Polski i ludności Afryki do Europy), prześladowań na tle religijnym (np. chrześcijanie z Iraku) lub politycznym (np. Kurdowie z Turcji). Powodem może być też pragnienie życia inaczej niż dotychczas (np. Europejczycy osiedlają się w krajach azjatyckich lub afrykańskich, aby prowadzić spokojniejszy niż w Europie tryb życia).

Kierunki imigracji

Obecnie, w dobie globalizacji, kierunków imigracji jest wiele:

- Ameryka Północna – najwięcej imigrantów z Ameryki Łacińskiej oraz Azji (wcześniej prym wiodli Europejczycy);
- Europa – imigranci z Turcji, Afryki (szczególnie saharyjskiej) oraz Azji, a także imigracje wewnątrzeuropejskie (z krajów Europy Środkowej i Wschodniej do państw Europy Zachodniej);
- Australia i Oceania – imigranci z Chin, Wietnamu i Filipin;
- kraje arabskie, Azja Południowa i Wschodnia (głównie Japonia) – imigranci ze słabiej rozwiniętych krajów azjatyckich, Europejczycy.

Problemy państw przyjmujących imigrantów

Podstawowym problemem jest nielegalna imigracja, której rozmiary trudno jest ocenić. Napór imigrantów na początku XXI wieku zarówno do krajów europejskich, jak i USA był i jest tak silny, że kraje przyjmujące nie są w stanie go kontrolować, a przemytnicy znajdują coraz to nowe kanały przerzutowe. Ponadto wraz z nielegalną imigracją kwitnie handel ludźmi.

Kolejnym problemem jest zbyt duża liczba imigrantów na terenie niektórych państw (w przypadku Europy przede wszystkim Grecja i Włochy). Państwa te nie są w stanie zapewnić odpowiednich warunków do pobytu tych ludzi. Ośrodki przyjmujące imigrantów są przepełnione, dochodzi więc nie tylko do ucieczek, ale także do rozruchów na ich terenie.

Imigranci w krajach docelowych tworzą też własne enklawy, niekontrolowane przez służby tych państw (np. dzielnice Botkyrka czy Flemingsberg w Sztokholmie oraz 13. i 18. – dzielnice Paryża). W wyniku tego nie **asymilują** się z ludnością autochtoniczną ani nie akceptują kultury kraju przyjmującego, a nawet proponują przyjęcie przez dane państwo ich prawa, np. postulat przyjęcia muzułmańskiego szariatu w Wielkiej Brytanii. Ponadto imigranci, zwłaszcza ci, którzy zalegalizowali swój pobyt, mają prawo sprowadzić swoje rodziny. W rezultacie tylko do Niemiec, przyjmujących średnio 500 nowych imigrantów dziennie, przybywa około 230–250 tys. członków rodzin rocznie, szczególnie z krajów arabskich i afrykańskich. Może to doprowadzić do tego, że RFN, przyznająca się oficjalnie do statusu kraju imigracyjnego, może stać się państwem, gdzie będzie więcej ludności napływowej niż rodowitych Niemców.

Część migrantów, szczególnie nielegalnych oraz nieznających języka kraju, w którym przebywają, ma trudności ze znalezieniem pracy. Stanowi to spory problem, który może mieć wpływ na przestępczość wśród imigrantów. Nie ma jednak jednoznacznych badań, które wskazują, że w krajach, w których jest duży napływ imigrantów, z tego powodu wzrasta przestępczość. Szczególnie jednak problem ten może dotyczyć młodych, słabo wykształconych mężczyzn, którzy nie umieją się odnaleźć w nowej rzeczywistości.

Ponadto problemem jest też stosunek imigrantów do życia w danym państwie. Część, szczególnie osoby z Afryki, chce raczej otrzymać zabezpieczenie socjalne w państwie docelowym i z niego żyć niż podjąć pracę.

Z drugiej strony także obywatele krajów będących celem imigracji nie zawsze są przychylni wobec ludności napływowej. Oskarżają imigrantów o zajmowanie miejsc pracy, w wyniku czego wzrasta bezrobocie wśród osób miejscowych.

Są jednak pozytywne strony imigracji. Wśród osób szukających nowego miejsca do życia jest sporo młodych, co w przypadku starzejących się społeczeństw europejskich sprzyja ich odmładzaniu. Ponadto wielu imigrantów to osoby wykształcone, dzięki czemu dochodzi do wzmacniania kapitału ludzkiego w krajach docelowych.

Relokacja w krajach EU

Jeszcze w 2009 r., kiedy problem imigracji do krajów europejskich zaczynał narastać, pojawił się pomysł stworzenia programu **relokacji** imigrantów. Program ten oficjalnie

wprowadzono w 2015 r., kiedy to Komisja Europejska zaproponowała rozdzielanie 40 tysięcy uchodźców pomiędzy państwa członkowskie UE w celu odciążenia Włoch i Grecji. Kryterium, według którego mieliby zostać rozdzieleni, to liczba mieszkańców danego państwa oraz PKB. Z czasem liczbę imigrantów do przymusowej relokacji podniesiono do 160 tys.

Obóz imigrantów we francuskim Calais, 2015 r.
Źródło: domena publiczna.

Ostatecznie jednak objęto nią jedynie 34 705 migrantów. Trafili oni do 22 państw członkowskich i trzech krajów stowarzyszonych: Liechtensteinu, Norwegii i Szwajcarii. Kraje, które sprzeciwiły się tej polityce, to Węgry, Czechy i Polska. Imigrantów nie przyjęły także Austria i Dania. W październiku 2018 r. Europa zrezygnowała z tego programu, ale problem pozostał.

Słownik

akulturacja

adaptacja obcych treści do własnej kultury

asymilacja

odłączanie jednostki z jednej grupy i przystosowywanie do życia w innej, odmiennej kulturowo

emigracja

odpływ ludności z danego terytorium

imigracja

napływ ludności na dane terytorium

migracja

przemieszczanie się ludności z jednego terytorium na inne

relokacja

przeniesienie imigranta z jednego miejsca na inne lub do innego państwa

Mapa myśli

Polecenie 1

Zapoznaj się z mapą myśli. Następnie wykonaj ćwiczenia.

Polecenie 2

Zapoznaj się z przyczynami imigracji. Uzupełnij mapę myśli o przykłady konkretnych przypadków, jakie znasz.

Polecenie 3

Zapoznaj się z problemami związanymi z imigracją. Zaproponuj przykłady rozwiązania wybranych problemów.

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Przeanalizuj skalę zjawiska imigracji i sytuację imigrantów w twojej społeczności lokalnej.

Ćwiczenie 2

Podaj, jakie problemy związane z imigracją dostrzegasz w Polsce.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Przyjrzyj się ilustracji i rozwiąż ćwiczenie.

Źródło: alexandre saraiva carniato, domena publiczna.

Ćwiczenie 6

Przeanalizuj wykres i wykonaj polecenie.

Oprac. na podst. *Łączna liczba długoterminowych imigrantów przybywających do kraju sprawozdającego w roku odniesienia*, 5.03.2020 r., dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 21.04.2020 r.].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z tekstem i rozwiąż ćwiczenie.

” *Problemy integracji imigrantów. Koncepcje, badania, polityki*

Koncepcja „integracji” występująca obok asymilacji, wielokulturowości i segregacji jest najczęściej rozumiana jako jeden z głównych modeli relacji imigrantów ze społeczeństwem przyjmującym. Opiera się na założeniu mówiącym o procesie wzajemnej adaptacji imigrantów i społeczeństwa przyjmującego zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak i społecznym, kulturowym i politycznym (IOM 2003). Ma ona polegać z jednej strony na akceptacji przez imigrantów kultury większości (jej głównych wartości i języka), a z drugiej – na zachowaniu kulturowej różnorodności oraz świadomości przez migrantów dziedzictwa etnicznego. Integracja nie jest rozumiana jako proces całkowitego kulturowego przystosowania, czyli porzucenie przez imigrantów własnych wartości i upodobnienie się do dominującej większości. Pozostaje procesem dwustronnym, obejmującym także społeczeństwo przyjmujące, w którym należy stworzyć zarówno miejsce dla odmiennych tożsamości imigrantów, jak i mechanizmy ich zgodnego współistnienia z kulturą kraju przyjmującego.

Źródło: *Problemy integracji imigrantów. Koncepcje, badania, polityki*, dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 21.04.2020 r.].

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Ian Goldin, Benjamin Nabarro

Polska powinna walczyć o imigrantów. Oto dlaczego

Migracja przyczynia się także do innowacyjności. W Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii migranci 2–3 razy częściej niż rodzimi obywatele zakładają własne firmy, doprowadzają przedsiębiorstwa do statusu „jednoróżca” (tzn. wartości miliarda dolarów), zdobywają Nagrodę Nobla, Oscara bądź rejestrują patent.

Wiele wskazuje również na to, że migranci przyczyniają się do ogólnego wzrostu produktywności. Próby zmierzenia tego zjawiska były dotąd nieudane, ponieważ większy wzrost produktywności może być zarówno przyczyną, jak i wynikiem migracji. W naszym badaniu udało się ominąć tę przeszkodę poprzez zastosowanie narzędzi ekonometrii, dzięki czemu zidentyfikowaliśmy silne pozytywne efekty wynikające z migracji. Nasze wyniki potwierdzają zatem dowody mikroekonomiczne i doświadczalne, które wskazują na to, że polityka nastawiona na promowanie migracji wykwalifikowanej kadry rzeczywiście może wesprzeć innowacyjność danego kraju.

Źródło: Ian Goldin, Benjamin Nabarro, *Polska powinna walczyć o imigrantów. Oto dlaczego*, 8.06.2019 r., dostępny w internecie: krytykapolityczna.pl [dostęp 21.04.2020 r.].

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Imigracja i związane z nią problemy

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

IV. Aspekty etniczne życia społecznego.

Uczeń:

4) analizuje przyczyny zamieszkiwania Polaków poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (potoki emigracyjne, zmiana granic i wysiedlenia); wyjaśnia zróżnicowanie form i treści tożsamości polskiej tych osób;

8) przedstawia i porównuje różne modele polityki wobec imigrantów (unifikacja/asymilacja, integracja, wielokulturowość) w państwach Europy;

10) wyjaśnia kwestię akulturacji i asymilacji grup mniejszościowych, w tym migranckich; wykazuje, że rodzaj stosowanej polityki państwa w różnym stopniu wpływa na te zjawiska.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- definiuje zjawisko imigracji;
- analizuje problemy związane z imigracją;
- ocenia skalę migracji we współczesnym świecie.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- debata za i przeciw;
- burza mózgów;
- śnieżna kula;
- rozmowa nauczająca.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

2. Uczniowie poznają definicję imigracji – metoda kuli śnieżnej. Uczniowie w parach ustalają definicję imigracji, zapisują na karteczce, potem łączą się w czwórki i ósemki pracujące dalej nad definicją. Na koniec wspólnie decydują i wybierają definicję spośród zaproponowanych.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie zapoznają się z mapą myśli oraz treścią lekcji.

2. Uczniowie krótko rozmawiają na temat przyczyn migracji i skali tego zjawiska na świecie.

3. Uczniowie następnie dzielą się na dwie grupy, które na podstawie multimediu i sekcji Przeczytaj przygotowują się do debaty za i przeciw dotyczącej imigracji. Jedna z grup poszukuje argumentów za tym, że Polska powinna być otwarta na imigrantów, druga, że nie należy wpuszczać imigrantów na teren państwa polskiego.

4. Następuje debata za i przeciw. Uczniowie siadają naprzeciwko siebie i dyskutują. Po zakończonej dyskusji nauczyciel pyta, czy ktoś chce zmienić grupę, i daje na to czas. Następnie wyznaczona osoba podsumowuje debatę.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie kończą zdanie „Być imigrantem, to...”.

2. Uczniowie wykonują ćwiczenia 1 i 2.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują pozostałe ćwiczenia interaktywne.

Materiały pomocnicze:

Unijna polityka migracyjna, consilium.europa.eu.

Polityka imigracyjna, europarl.europa.eu.

Mapy i dane statystyczne imigrantów i służb migracyjnych Polski, migracje.gov.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie na podstawie mapy myśli mogą stworzyć plakaty obrazujące problemy związane z imigracją.